

2013

Årsrapport för projekt Trollsländor i Skåne 2009-2014

Naturskyddsföreningen
Skåne

Med ekonomiskt stöd från:

Samt kommunerna: Eslöv, Höör, Vellinge, Kävlinge, Lund, Lomma, Landskrona, Trelleborg, Helsingborg, Svedala, Höganäs samt Ystad.

Innehållsförteckning

Projektbeskrivning.....	3
Bokningsläget	3
2013 års aktiviteter	4
Hemsidan.....	4
Kvalitetssäkring	5
Rapporter 2013	5
Rapporterade arter 2009-2013	6
De mest rapporterade arterna 2009-2013.....	7
Några arter med få rapporter 2009-2013	8
Nya arter under projektperioden.....	9
Intressanta fynd eller arter som vi vill uppmärksamma.....	10
Ökande arter	11
Efterlysningar inför säsongen 2013.....	12
Arter per kommun 2009-2013	13
Eslöv.....	13
Helsingborg.....	14
Höganäs	16
Höör.....	16
Kävlinge	18
Landskrona	19
Lomma.....	19
Lund.....	21
Svedala	22
Trelleborg	23
Vellinge	24
Ystad	25
Tack till.....	26
Referenser	27
Bilaga: Inventeringsblankett för 2013/2014.	28

Projektbeskrivning

Projekt Trollsländor i Skåne 2009-2014 är ett inventeringsprojekt som drivs av Entomologiska sällskapet i Lund, Lunds Naturskyddsförening, Naturskyddsföreningen i Skåne och Studieförbundet Skåne-Blekinge under perioden 2009-2014. Projektledningen består av Linda Strand (Entomologiska Sällskapet i Lund), Magnus Billqvist (Naturskyddsföreningen i Skåne) och Linda Birkedal (Lunds Naturskyddsförening).

Projektets huvudsakliga syfte är att förbättra kunskapen om den skånska trollsländefaunan samt stimulera intresset för natur och insekter hos allmänheten. Trollsländor är en väl avgränsad grupp som innehåller ett relativt sett litet antal arter vilka går att lära sig utan alltför stora förkunskaper. Deltagare i projektet kommer också att få fina naturupplevelser. Genom att kartlägga trollsländefaunan ökas kunskapen om arterna och uppföljningsbara mål kan sättas för att säkra deras framtid. Ambitionen är att många nya lokaler för olika trollsländearter ska hittas. När väl lokalerna är kända kan också populationerna bevakas genom uppföljning. Kanske kan detta sexåriga inventeringsprojekt vara en inkörsport för att så småningom påbörja en nationell miljöövervakning av trollsländor?

Själva inventeringen i Projekt Trollsländor i Skåne 2009-2014 sker ideellt, dock har ekonomiskt stöd för projektledning, resor, kurser och inrapportering av data, erhållits av Region Skåne, Länsstyrelsen i Skåne, Naturskyddsföreningen i Skåne, Studieförbundet och de skånska kommunerna **Eslöv, Höör, Vellinge, Kävlinge, Lund, Lomma, Landskrona, Trelleborg, Helsingborg, Svedala, Höganäs** samt **Ystad**.

Projektet är tänkt utmynna i en rapport eller bok över Skånes trollsländefauna. Varje år skrivs en årsrapport som deltagarna får. Deltagarna väljer en eller flera 5 x 5 km-rutor (se figur 1) att inventera. Så många som möjligt av sju olika vattenmiljöer, beskrivna under "Biotopbeskrivningar" i manualen, identifieras i varje inventeringsruta och besöks vid minst tre tillfällen (för-, hög- och sensommar). Alla arter trollsländor och om möjligt eller vid behov också antalet individer för varje art noteras och rapporteras sedan till Artportalen. Projektet fokuserar främst på inventering av vuxna trollsländor, men det står förstås deltagarna fritt att inventera larver och larvhudar.

Alla deltagare i projektet får boken "Trollsländor i Sverige – en fälthandbok", inventeringsmanual, inventeringsblanketter och kartor över sin inventeringsruta. All information går dessutom att hitta på projektets webbsida www.trollslandor.se. Dessutom anordnas exkursioner, inventeringsläger, föreläsningar samt kurser i hur man går tillväga i fält, vid hantering och bestämning av trollsländor och hur man rapporterar fynd till Artportalen. Projektet är det första i sitt slag i Skåne och som deltagare gör man därför en viktig insats.

För mer information, anmälan och bokning av rutor besök projektets hemsida: www.trollslandor.se

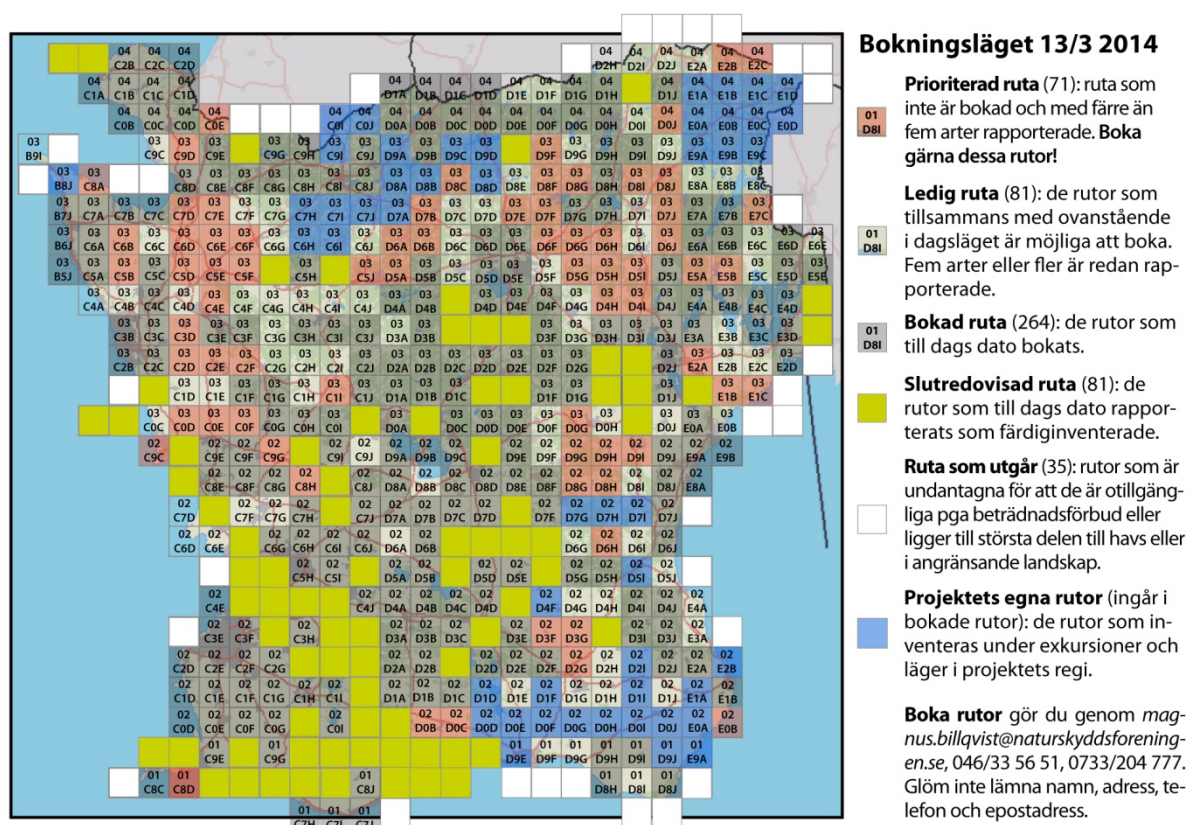
Bokningsläget

Vid årsskiftet 2013/2014 var 264 av 533 rutor bokade. Det fanns då 81 färdiginventerade rutor vilket vi är glada för. Vi hoppas att många fler avrapporterar sina rutor under 2014 då detta är sista året vi inventerar.

Glöm inte bort att det enda som krävs är tre besök per ruta! Vi kräver inte att rutorna totalinventeras och vi hoppas fler finner det så pass givande att de bokar fler när de första är avklarade. Tveka alltså inte att boka en ny ruta! Det finns rutor (även kallade "projektets egna rutor") där julibesöket redan är gjort och i de rutorna behöver man endast göra juni- och augustibesök.

Känner ni er osäkra på att rapportera på Artportalen så säg till för då hjälper vi er gärna. Under kurser och på träffar har vi visat hur man gör, men fortfarande innebär det för många ett hinder. Ny version av Artportalen har lanserats under 2014 och vi behöver kanske då uppdatera er på hur den fungerar och vilka saker som är nya. Vi återkommer om detta.

Aktuella bokningsläget hittas här: <http://www.trollslandor.se/sida1.html>

Figur 1. Bokningsläget 13/3, 2014.

2013 års aktiviteter

Under 2013 genomförde projektet inventeringsläger i Örkelljungatrakten i juli, flera exkursioner i anslutning till Insekternas dag i augusti och en julfest för alla inventerare i december.

Hemsidan

Hemsidan www.trollslandor.se kom till i februari 2009. På hemsidan hittar du bland annat länkar för rapportering, inventeringsmanual, bilder, uppgifter över bokade respektive lediga rutor, nyhetsblad,

flygtider, kalendarium och kontaktuppgifter. Linda Strand och Tommy Karlsson är hemsidesansvariga och de mottager tacksamt era synpunkter eller frågor. Ni kan alltid se, allra längst upp till höger, när hemsidan uppdaterades senast. Kontakt: linda@faunacoll.se Alla synpunkter välkomnas!

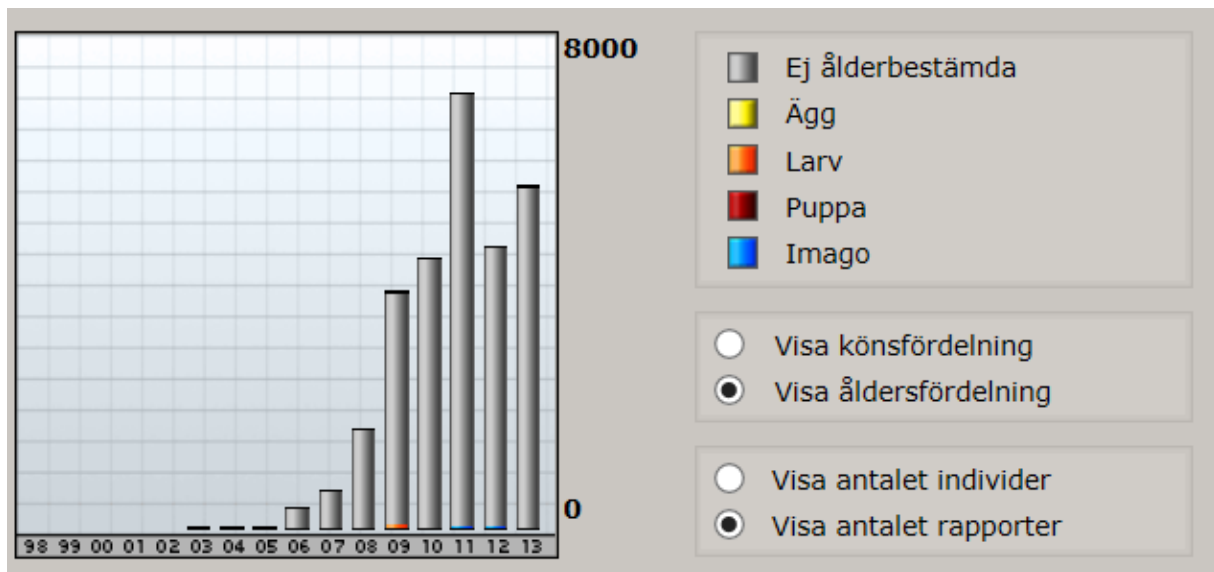
Kvalitetssäkring

Alla observationer som rapporteras i Skåne under projektperioden kvalitetssäkras genom Artportalens validerarfunktion. Denna fungerar på så sätt att auktoriserade specialister ("validerare") granskar och bedömer fynd. För Projekt Trollsländor i Skåne verkar Linda Strand och Linda Birkedal (från och med 2011) som validerare. Valideringen genomförs genom en dialog mellan validerare och rapportör där valideraren klassar fynden efter grad av säkerhet. Om belägg (bild eller insamlad slända) ej redovisats för rapporter av arter med beläggkrav i projektet (se inventeringsmanual) eller för anmärkningsvärda fynd av andra arter (till exempel från en helt oväntad miljö, ny för landet eller vid udda tidpunkt på året), klassas fyndet som **"Behöver åtgärdas/dokumenteras av rapportören"** och rapportören ombeds att dokumentera fyndet. Fynd som saknar belägg, men som utifrån miljö och tidpunkt sannolikt är riktiga, klassas som **"Fyndet ogranskat, bedömt som rimligt/sannolikt"**. Fynd med annan dokumentation klassas som **"Fyndet säkerställt baserat på tillgänglig dokumentation"** och fynd där insamlat belägg eller bild har redovisats klassas som **"Fyndet säkerställt baserat på granskat belägg"**.

De arter vi vill ha belägg på är markerade med asterisk* i inventeringsblanketten och även här i årsrapporten (observera att blanketten under projektets gång uppdaterats med gällande kunskap så se till att ladda ner den senaste versionen från hemsidan). Träffar man på en sådan trollslända bör man artbestämma den en extra gång och dokumentera fyndet väl. **Annars finns det risk att vi inte kan tillgodoräkna fyndet.** Vilka dessa arter är justeras under projektets gång, när vi får bättre kunskap om deras förekomst i landskapet. För att underlaget för detta ska vara ordentligt underbyggt är det extra viktigt att dokumentera dessa fynd. Håll utkik på hemsidan www.trollslandor.se under nyheter.

Rapporter 2013

Alla våra uppgifter om fynd är hämtade från Artportalen, men vi har också börjat få in en del i pappersform (som ska föras över till Artportalen). Fynden är inte nödvändigtvis rapporterade av den eller de som bokat respektive ruta. Under första året (2009) gjordes det 3 553 rapporter, vilket var mer än det totalt inrapporterats 1900-2008 (3 200). Under 2010 ökade rapporteringen till 4 300 och under 2011 lämnades 6 899 rapporter. 2012 lämnades 4 459 rapporter. 2013 lämnades 5 603 rapporter. Fördelningen av fynd per år under den senaste tioårsperioden syns i figur 2.

Figur 2. Fördelningen av fynd av trollsländor per år under den senaste 15-årsperioden.

Rapporterade arter 2009-2013

Under 2009 rapporterades 48 arter i Skåne, vilket under 2010 steg med tre till 51 arter och 2011 steg denna siffra till hela 54. Mest spännande 2009 var populationen av **spetsfläckad trollslända*** *Libellula fulva* som för första gången på drygt 75 år upptäcktes i Skåne. Inför säsongen 2010 efterlystes **griptångsflickslända*** *Coenagrion armatum* och **bred kärrtrollslända*** *Leucorrhinia caudalis* och båda dessa hittades mycket glädjande under året. Den tredje nya arten 2010 var **klarblå mosaikslända*** *Aeshna affinis* som under året sågs i landet (och Skåne) för första gången. Under 2011 tillkom två nya arter för Skåne: **mindre kejsartrollslända*** *Anax parthenope* och **brun kejsartrollslända*** *Anax ephippiger*. Inga nya arter påträffades i Skåne under 2012 eller 2013.

De rutor där flest arter rapporterats, men inte nödvändigtvis av den eller de som bokat rutan, listas nedan. De flesta rutor, även dessa 13, kan ha någon eller några fler arter att bjuda på under 2014, men har man kommit upp i så många som 30 arter får man ut mer av att boka nya rutor.

De rutor som innehåller flest arter är inte oväntat sådana med många olika miljöer. Det borgar förstås för en mångfald av trollsländor, vilket också visar på betydelsen av att söka upp olika typer av vatten istället för många av samma typ. Besöker man 15 dammar i jordbruksmark ger de första 1-3 troligen samtliga arter som finns där. De andra kan besökas i mån av tid och ambition, men är de lika de första är det bättre att lägga den tiden på andra miljöer.

Mer om detta återfinns i inventeringsmanualen som du hittar här: www.trollsländor.se/trollsländemanual20100508.pdf. Det är troligen inte många, om ens någon, ruta som innehar samtliga av naturtyperna vi presenterar i manualen.

Tabell 1. Rutor med minst 32 arter rapporterade 2009-2013. Förutom dessa finns det åtminstone ytterligare tio rutor där 30 arter eller fler rapporterats till och med 2013.

Rutkod	Rutans namn	Antal arter	Inventerare
03C9G	Rössjön	39	Patric Carlsson
02C2I	Holmeja	36	Magnus Billqvist
02D5A	Revinge V	34	Jan Pröjts
02D5B	Harlösa	33	Erik Svensson
03E1A	Rinkaby (V)	33	Ivan Kruys
02C2J	Bökesåkra V	33	Sigvard Svensson
02D4B	Vomb	33	Erik Svensson
02D6D	Östraby	33	Sigvard Svensson
03D0A	Munkarp	32	Lars Johansson
02C3J	Genarp	32	Sigvard Svensson

De mest rapporterade arterna 2009-2013

De fem mest rapporterade arterna (= antalet rapporter) är hittills ganska väntat **sjöflickslända** *Enallagma cyathigerum*, **fyrfläckad trollslända** *Libellula quadrimaculata*, **större kustflickslända** *Ischnura elegans*, **pudrad smaragdflickslända** *Lestes sponsa* och **brun mosaikslända** *Aeshna grandis*. Alla dessa är allmänna arter med stor utbredning, lång flygperiod och som dessutom är ganska enkla att artbestämma. De är också generalister och återfinns i de allra flesta miljöer.

Om vi istället ser på de arter som **rapporterats från flest rutor**, är ordningen något omkastad, men det är ändå samma tio arter, med ett enda undantag: **blågrön mosaikslända** *Aeshna cyanea*. Jämfört med föregående år är den största skillnaden i båda dessa sätt att redovisa, att **ljus lyrflickslända** *Coenagrion puella* klättrat flera placeringar.

Tabell 2. De tio mest rapporterade respektive mest spridda arterna 2009-2013.

Antal rapporter	Art	Antal rutor	Art
2111	Sjöflickslända	314	Sjöflickslända
1563	Fyrfläckad trollslända	311	Fyrfläckad trollslända
1471	Större kustflickslända	303	Blodröd ängstrollslända
1419	Pudrad smaragdflickslända	302	Pudrad smaragdflickslända
1374	Brun mosaikslända	300	Brun mosaikslända
1271	Ljus lyrflickslända	286	Ljus lyrflickslända
1264	Mörk lyrflickslända	280	Större kustflickslända
1219	Blodröd ängstrollslända	265	Mörk lyrflickslända
962	Tegelröd ängstrollslända	254	Tegelröd ängstrollslända
843	Höstmosaikslända	252	Blågrön mosaikslända

Några arter med få rapporter 2009-2013

Här redovisar vi kort något om de minst rapporterade arterna. En asterisk (*) efter arten visar att vi har krav på dokumentation för att observationerna ska godkännas för publicering. Det lönar sig att efterlysa och flagga för dessa arter, vilket vi kan se i nedanstående tabell, där de arter vi särskilt lyfte fram under våren 2013 finns med.

Tabell 3.

Art	T.o.m. 2012	T.o.m. 2013	Förändring
Vinterflickslända <i>Sympecma fusca</i> *	9	11	+2 rutor
Månflickslända <i>Coenagrion lunulatum</i>	30	46	+16 rutor
Griptångsflickslända <i>Coenagrion armatum</i> *	9	16	+7 rutor
Tidig mosaikslända <i>Brachytron pratense</i>	96	141	+45 rutor
Sandflodtrollslända <i>Gomphus vulgatissimus</i>	29	37	+8 rutor

Vinterflickslända *Sympecma fusca** (11 rutor) har till och med 2013 endast hittats i elva rutor trots upprepade efterlysningar. De rapporter som inkommit hittills pekar på att arten främst finns i den nordöstra delen av Skåne. Där har den hittats i människoskapade miljöer som i grustag eller i små dammar i industriområden. De mer västliga fynden är väldigt få trots mycket högre aktivitet av både inventerare och spontana besök där. Sista säsongen får utvisa om vinterflickslända är vanlig i nordost och mycket sällsynt eller frånvarande i övriga Skåne. Den nordostliga utbredningen stämmer väl överens med dess övriga förekomst i Sverige. Inga fynd har gjorts i Danmark.

Antalet rutor med **griptångsflickslända** *Coenagrion armatum** (16 rutor) dubblerades nästan under 2013. Till och med 2012 var den endast känd från nio rutor. Att antalet fynd ökade så kraftigt berodde troligen på en kombination av ett bra år för arten samt att allt fler lärt sig hur den kan hittas. Väldigt få fynd finns inrapporterade i Skåne sedan tidigare och arten har gått starkt tillbaka på kontinenten. Det finns äldre litteraturuppgifter från till exempel Silvåkra och Hallandsåsen (Sandhall 2000) så vi hoppas den hittas på ännu fler platser under 2014.

Arten har en mycket kort flygperiod och lever till stor del över vatten, där den gärna uppehåller sig i bestånd av starr, sjöfräken och vass och kan av den anledningen vara svår att lokalisera. Griptångsflickslända är inte enkel att hitta, inte ens på platser där man vet att den finns. Den uppehåller sig helst i vegetationen ute över vatten och flyger oftast inte högre än den omgivande vegetationen. Troligen är den mycket känslig för igenväxning och utdikning och kan därför ha försvunnit från många tidigare kända platser.

Grön mosaikslända *Aeshna viridis** har under 2009-2013 rapporterats från åtta rutor. De flesta är från för arten tidigare kända lokaler. Eftersom arten utgör en av EU-arterna är vi extra måna om att få in rapporter om förekomster i Skåne och därför får den som bokar en ruta där vi vet att värdväxten vattenaloe *Stratiotes aloides* finns, en särskild karta och flygfoto med växtens förekomst samt ett följebrev.

Lägger man ihop rapporter av grön mosaikslända i Artportalen med de data ArtDatabanken har så känner vi till nio rutor totalt (ArtDatabanken 2010). Samtidigt känner vi till minst 40 platser med

vattenaloe som växer i 28 olika rutor (*Lunds Botaniska Förening 2009*) så vi hoppas att rapporterna av grön mosaikslända i slutet av projektet återspeglar detta bättre än idag.

Under 2013 gick projektet ut med efterlysning och informerade mer om grön mosaikslända och spred också lokalinformation om vattenaloe. Detta gav en del resultat redan under året med två nya lokaler för mosaiksländan men också negativa besked om aloeförekomster. Det senare oroar då grön mosaikslända inte rapporterats från flera tidigare kända och välbesökta lokaler som Stensoffa vid Krankesjön (jfr griptångsflickslända). Detta kan tyda på att dessa lokaler idag är igenväxta eller att vattenaloe på annat sätt missgynnats.

Stenflodtrollslända *Onychogomphus forcipatus* (33 rutor) och **sandflodtrollslända** *Gomphus vulgatissimus* (37 rutor) är två spektakulära arter som båda återfinns vid eller i anslutning till rinnande vatten i skogs- och mellanbygd. Troligtvis är de inte ovanliga i dessa områden men än så länge motsvarar inte rapporterna detta i den utsträckning vi förväntat oss. Båda verkar vara helt frånvarande i de mer jordbruksdominerande vattendragen, som på Österlen och i sydvästra Skåne.

Mindre glanstrollslända *Somatochlora arctica** (se bild) var vid projektets början knappt känd från Skåne. Nu har den hittats i 17 rutor, varav tio nya under 2013. Särskilt har den hittats i anslutning till våra inventeringssommarläger i de norra delarna av Skåne.

Detta stärker vår bild av att arten finns i lämpliga miljöer i norra Skåne. Kanske är den inte ens ovanlig där, utan fyndbilden speglar istället att det är få aktiva som besöker de öppna myrar arten finns på. Å andra sidan har arten ganska specifika miljökrav och verkar vara känslig för igenväxning av de öppna myrar den föredrar. Den förefaller också vara ganska fåtalig och rapporteras sällan i mer än några enstaka exemplar. En typisk miljö den finns i

är samma som fåglar som ljungpipare och orre hittas i, arter som alla visar tydligt minskande trender eller till och med har försvunnit som häckfåglar från Skåne på grund av bland annat igenväxning. Fler besök på öppna eller halvöppna myrar i norra Skåne tror vi kan bidra till fortsatt fler fynd av arten.

Observera att mindre glanstrollslända till skillnad från alla andra arter i Skåne inte kräver öppna vatten för äggläggning. Den kan lika väl lägga ägg i små vattensamlingar som bildas i fördjupningar, som längs spänger eller i fotspår. Därför kan den finnas på myrar som saknar gölar.

Nya arter under projektperioden

Under 2011 gjordes landskapets första och fortfarande enda fynd av **brun kejsartrollslända** *Anax ephippiger** (1 ruta). Detta var första gången den i Sverige observerats utanför Öland, men liksom där var det i samband med ringmärkning som fyndet gjordes. I Helgolandsfällan på Ottenby på Öland sågs sex individer under två dagar i juni 1995, medan fyndet i Falsterbo gjordes då den fastnade i nät under nattlig ringmärkning. Det låter udda, men den är känd för att nattetid kunna lockas av starka lampor, inte minst fyrar (som i detta fall) eller fjärilslampor.

Precis som vi förutspådde i årsrapporten för 2010 skulle **mindre kejsartrollslända** *Anax parthenope** (5 rutor) komma att ses i Skåne under 2011. Landets första sågs i Småland under 2010, och under 2011 gjordes flera fynd, både på Öland och i Småland. I Skåne har nu patrullerande hanar tillfälligt setts på flera platser och under 2013 sågs för första gången mer än en individ och båda könen på samma plats. Även parning observerades. Under 2013 sågs den dock endast där och inte på någon annan plats i landet.

Första fynden i Sverige av **klarblå mosaikslända** *Aeshna affinis** (5 rutor) gjordes på tre platser i Skåne under 2010 och under 2011 sågs den vid två tillfällen. Under 2010 skedde även parning och äggläggning och med en tvåårig larvcykel var det under 2012 vi hoppades kunna återfinna den vid Svarta hål väster om Krankesjön. Trots besök vid lämplig tidpunkt rapporterades dessvärre inga återfynd. Klarblå mosaikslända är en rörlig art som kan variera stort i antal mellan åren och kan nog påträffas var som helst, liksom andra mosaiksländor. De skånska fynden är gjorda vid en liten våtmark i inlandet, i ansamlingar av höstmosaiksländor i direkt anslutning till kusten, längs ett skogsbryn i inlandet och i en kustnära våtmark. Samtliga nordiska fynd är gjorda inom perioden 21/7-25/8.

Intressanta fynd eller arter som vi vill uppmärksamma

HÄR VILL VI UPPMÄRKSAMMA ARTER SOM ÄR RÖDLISTADE, UPPTAGNA PÅ EU:S HABITATDIREKTIVLISTA ELLER HELT ENKELT SÅDANA VI VILL LYFTA FRAM UTÖVER DE SOM TAGITS UPP OVAN.

Pudrad kärrtrollslända *Leucorrhinia albifrons** (15 rutor) (se bild) är upptagen i habitatdirektivet och innan inventeringen visste vi ganska lite om dess förekomst i Skåne. Den har innan vårt projekt endast rapporterats på Artportalen i två rutor, så kunskapsläget har förbättrats. De olika platserna den finns på skiljer sig mycket åt, allt från öppna, solbelysta dammar i gamla grustag till näringsfattiga, skogsomslutna tjärnar, så vi kan inte ge några speciella tips på vad arten föredrar i Skåne. Pudrad kärrtrollslända är sedan 1960-talet utdöd i Danmark.

Citronfläckad kärrtrollslända *Leucorrhinia pectoralis* är upptagen i habitatdirektivet men förefaller inte vara så ovanligt förekommande i Skåne. Den har tidigare minskat kraftigt på kontinenten men har den senaste tiden gjort en stark återhämtning. Under 2009-2013 har arten rapporterats från 54 rutor vilket redan är mycket mer än de sju som ArtDatabanken har i sina arkiv.

Under 2009 förbryllades vi över förvånansvärt få rapporter av **kraftig smaragdflickslända*** *Lestes dryas*. På grund av detta ville från och med 2010 att fynd av kraftig smaragdflickslända skulle dokumenteras. Under 2010 rapporterades arten glädjande nog från 14 rutor, vilket under 2011 steg till totalt 33. Till och med 2013 är den nu rapporterad från 55 rutor. Fortfarande är dock kraftig smaragdflickslända långt ifrån den vanliga art vi trodde den skulle vara. Inventeringsprojektet i Östergötland (2008-2012), har noterat samma sak och nådde totalt endast

upp i 13 rutor med arten. Är detta en trend eller en tillfällighet, har arten gått kraftigt tillbaks eller har den aldrig varit så allmän som man utgått ifrån?

Det finns fortfarande en väldigt stor diskrepans i rapporteringen av **större ängstrollslända** *sympetrum striolatum** (70 rutor) respektive **tegellröd ängstrollslända** *sympetrum vulgatum* (254). Det är ett otvivelaktigt svårt artpar. Kontakta gärna oss i projektledningen om du är osäker eller vill ha hjälp med svåra arter som dessa.

Ökande arter

Om **tvåfläckad trollslända** *Epitheca bimaculata** (18 rutor) (se bild) skrev vi 2010, att "det är en art som kan vara vanligare än rapporterna visar. Detta för att den till mycket stor del flyger ute över öppet vatten och kan vara svår att lokalisera. De kommande åren får väl visa om vi har rätt." Redan under 2011 rapporterades den från flera nya lokaler vilket innebar en dubblering av antalet kända lokaler. Till och med 2013 är nu 18 rutor med förekomst kända, och i några av dessa finns den på flera lokaler. Under 2013 ökade antalet rutor med hela tio vilket gör att det alltmer verkar som att tvåfläckad trollslända inte alls är den sällsynt förekommande art vi utgått från.

Det är dock en svår art att dokumentera då den gärna flyger långt ut över vattnet. Vi har förståelse för svårigheterna med att fotografera en art som flyger ute över öppet vatten. Ett tips är att besöka platsen när det blåser, då sländorna mer än annars tenderar till att sitta i strandvegetationen eller flyga inne i vindskyddade vikar där de kan vara lättare att nå. Ytterligare ett tips är att gå längs med skogsvägar och kolla av gläntor och hyggen där yngre individer och honor gärna flyger. Ett sista tips är att kolla strandvegetationen efter larvhudar vilka genom sin taggighet är mycket karakteristiska.

Även **vandrande ängstrollslända** *Sympetrum fonscolombii** har vi flaggat för tidigare år och under 2011 hände det. Tidigare har den setts tre gånger i Skåne men under 2011 sågs den i aldrig tidigare skådade antal och på flera lokaler, och dessutom sågs såväl äggläggande honor som yngre individer vilket kan tyda på lyckad reproduktion under 2011. Under 2012 bekräftades detta med stor sannolikhet, då vuxna sländor påträffades på båda de skånska lokaler där tecken på reproduktion observerats. Arten observerades även på en ny lokal 2012. Under 2013 sågs den i tre rutor varav två var nya. I den ena observerades som mest tio exemplar och både könsmogna, revirhållande hanar och tenerala individer under en period på två månader.

Mindre smaragdflickslända *Lestes virens* (67 rutor) tycks vara lokalt mycket vanlig och på spridning, även om förekomsterna möjligen fluktuerar mycket mellan åren. Arten är en ganska sen nykomling i den svenska faunan som fram till 2008 var rapporterad från endast 14 rutor i Skåne. Mindre smaragdflickslända var tidigare rödlistad som NT ("Missgynnad"), men har utgått efter den revidering av listan som presenterades i april 2010. Under 2009 krävde vi belägg av fynd på arten men från och med 2010 är detta inte längre något krav.

Det första fyndet av **mindre rödögonflickslända** *Erythromma viridulum* (82) i Skåne gjordes 2004. Sedan dess har den koloniserat främst hela sydvästra Skåne och ses där ofta i väldigt många exemplar. Under 2009 rapporterades arten för första gången även i nordöstra Skåne vilket med all tydlighet visar att dess framgångståg fortsätter. Den har nått även Blekinge, men då den främst är knuten till verkligt näringsrika vatten är den sällsynt eller helt frånvarande i rena skogsbygder.

Några ord måste sägas även om **blå kejsartrollslända** *Anax imperator* som rapporterades för första gången i Sverige på Gotland under 2003. Nu är den enbart under projektperioden rapporterad från 169 rutor i Skåne! Även skogsbygden har fått påhälsning och de enda områden den ännu ej rapporterats ifrån är sådana med få besökare. Rimligen finns den även där och troligen får vi under projektets gång se att kejsaren helt koloniserat Skåne.

Efterlysningar inför säsongen 2013

Vi upprepar efterlysningen av **fjällmosaikslända** *Aeshna caerulea** (0 rutor) som enligt litteraturen ska ha funnits i Skåne. Den har dock, enligt Catalogus/Artportalen, aldrig observerats med dokumentation i vare sig Halland eller Blekinge och som närmast ca tio mil norrut i Småland. Men vi uppmanar alla med rutor i norra Skåne att även tänka på denna art under inventeringen. Under kickoffen 2014 flaggade vi särskilt för denna art och gav då tips om hur, var och när den kan tänkas finnas.

Även **bred kärrtrollslända** *Leucorrhinia caudalis** (3 rutor) vill vi fortsatt efterlysa. Efter att ha hittats på två lokaler i samma ruta under 2010 uteblev nya lokaler helt under 2011 och 2012. Detta är oväntat då vi förväntat oss mer av den i främst norra och nordöstra Skåne. Arten är en aning speciell då den tycks förekomma i fiskrika vatten. Medan de flesta andra arter är känsliga för predation från fisk och undviker sådana vatten så är larven av bred kärrtrollslända väldigt taggig och därmed särskilt anpassad för att klara detta. Med andra ord kan arten åtminstone i teorin finnas i vatten där det finns ganska få andra arter trollsländor. I andra delar av landet ser man den ofta i ganska triviala skogstjärnar med näckrosor. Bred kärrtrollslända är försvunnen från Danmark sedan början av 1900-

talet. Under 2013 tillkom glädjande nog två rutor inom samma område som de tidigare kända lokalerna.

Första årets roligaste fynd var (åter)upptäckten av en population **spetsfläckad trollslända** *Libellula fulva** upp- och nedströms Stockamöllan. Den fanns där för ca 75 år sedan. Efter att ha minskat och helt försvunnit i andra delar av Europa har arten återkommit ganska starkt på senare år. Orsaken är okänd, men det spekuleras i att bättre vattenkvalitet kan ligga bakom. 2012 sågs den i ytterligare en ruta strax norr om Stockamöllan, ute på Kole mosse. Även dessa sländor torde ha sitt ursprung i Rönne å. Man kan tycka att det finns gott om vattendrag med samma förutsättningar så vi fortsätter hoppas att den dyker upp även på andra platser under inventeringens gång. Historiskt sett är dock arten endast känd från ytterligare en plats i Skåne, från en bäck som rinner ut i Ivösjön.

Förutom fjällmosaikslända finns det även fler svenska arter som ännu inte har rapporterats från Skåne: **dvärgflickslända** *Nehalennia speciosa** (finns på Själland och i norra Småland) och **vassmosaikslända** *Aeshna serrata** (på spridning, har hittats även i Danmark).

Avslutningsvis finns det fortsatt några arter som liksom **klarblå mosaikslända** *Aeshna affinis**, **bandad ängstrollslända** *Sympetrum pedemontanum** (sågs i Småland 2011-2012) och **mindre kejsartrollslända** *Anax parthenope**, som tidigare inte setts i landet men som kan dyka upp här. Några av dessa är **västlig trädflickslända** *Chalcolestes viridis** (finns som närmast i Danmark), **karmintrollslända** *Crocothemis erythraea** (finns i Tyskland) och **blåpannad sjötrollslända** *Orthetrum brunneum** (även den i Tyskland). Håll utkik!

Arter per kommun 2009-2013

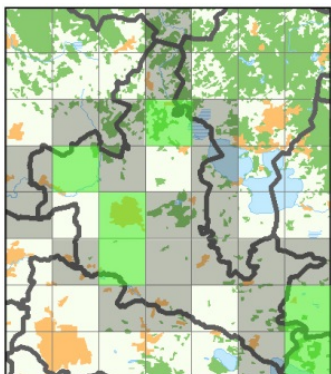
De kommuner som bidrar med ekonomiska medel till projektets genomförande presenteras nedan. Observera att Artportalen inte sorterar bort rapporter ej godkända för publicering så enstaka datafel kan tills vidare förekomma. I genomgången nedan betyder en asterisk (*) vid artnamnet att arten ska dokumenteras med bild eller belägg för att kunna publiceras. Arter i **fetstil** är av någon anledning särskilt intressanta – läs mer om några av dem under rubriken **Arter 2009-2013** ovan.

På kartorna betyder en mörktonad ruta att den är bokad. Grön är färdiginventerad. Ett X visar att rutan av något skäl är undantagen inventeringen (till exempel på grund av beträdnadsförbud eller att den består helt av hav).

Eslöv

Eslövs kommun har alla förutsättningar för att vara en av Skånes mest artrika kommuner vad gäller trollsländor, eftersom biotopvariationen är stor med allt från riktigt näringsfattiga gölar till näringsrika vassvikar. Detta märks också, då det trots att det fortfarande finns lediga rutor redan rapporterats många arter. Första årets roligaste fynd, återupptäckten av den tidigare från Skåne försvunna spetsfläckade trollsländan, är från Eslövs (och Höörs) kommun. Under 2010 hittades mindre kustflickslända som fram till i april samma år var rödlistad men nu är borttagen därifrån, liksom spetsfläckad trollslända för övrigt. Något Eslövs kommun har bra med är arter som finns längs rinnande vatten. Av dessa är det hittills endast kungstrollslända som saknas, men den tror vi kommer att hittas i kommunen under projektets gång.

Vi förutspådde 2010 att ytterligare ett tiotal arter kan hittas och i linje med det tillkom under 2011 mindre smaragdflickslända, kilfläckslända och nordisk kärrtrollslända, och under 2012 svart ängstrollslända, blå kejsartrollslända och kraftig smaragdflickslända. Under 2012 bokades fler rutor, några färdiginventerades samtidigt som även avbokning av någon ruta skedde. Under 2013 rapporterades månflickslända från två rutor men tyvärr hittills utan dokumentation.

Totalt:	30 rutor
Färdiga:	6
Bokade:	20
Undantagna:	0
Arter till 2008:	11
Arter till 2013:	38
Resultat:	+27

Blåbandad jungfruslända *Calopteryx splendens*

Blå jungfruslända *Calopteryx virgo*

Kraftig smaragdflickslända *Lestes dryas**

Pudrad smaragdflickslända *Lestes sponsa*

Mindre smaragdflickslända *Lestes virens*

Flodflickslända *Platycnemis pennipes*

Röd flickslända *Pyrrhosoma nymphula*

Spjutflickslända *Coenagrion hastulatum*

Månflickslända *Coenagrion lunulatum**

Ljus lyrflickslända *Coenagrion puella*

Mörk lyrflickslända *Coenagrion pulchellum*

Sjöflickslända *Enallagma cyathigerum*

Större kustflickslända *Ischnura elegans*

Mindre kustflickslända *Ischnura pumilio**

Större rödögonflickslända *Erythromma najas*

Mindre rödögonflickslända *Erythromma viridulum*

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea*

Brun mosaikslända *Aeshna grandis*

Kilfläckslända *Aeshna isoceles*

Höstmosaikslända *Aeshna mixta*

Blå kejsartrollslända *Anax imperator*

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense*

Sandflodtrollslända *Gomphus vulgatissimus*

Stenflodtrollslända *Onychogomphus forcipatus*

Guldtrollslända *Cordulia aenea*

Gulfläckig glanstrollslända *Somatochlora flavomaculata*

Metalltrollslända *Somatochlora metallica*

Myrtrollslända *Leucorrhinia dubia*

Nordisk kärrtrollslända *Leucorrhinia rubicunda*

Bred trollslända *Libellula depressa*

Spetsfläckad trollslända *Libellula fulva**

Fyrfläckad trollslända *Libellula quadrimaculata*

Större sjötrollslända *Orthetrum cancellatum*

Svart ängstrollslända *Sympetrum danae*

Gulfläckad ängstrollslända *Sympetrum flaveolum*

Blodröd ängstrollslända *Sympetrum sanguineum*

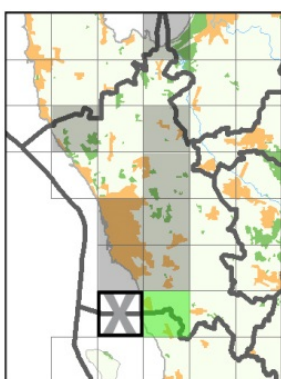
Tegelröd ängstrollslända *Sympetrum vulgatum*

Helsingborg

I Helsingborg är det fortfarande gott om lediga rutor, trots att ganska många trollsländeintresserade bor i kommunen. Förklaringen till detta är kanske att ganska få spännande miljöer finns kring staden och rutor bokas därför istället i första hand utanför kommungränsen. För inom kommunen ser det på kartorna ut som att den slättdominerade kommunen saknar flera av de miljöer vi eftersöker, som till exempel brunvatten. Däremot finns det flera rinnande vatten, och det tillsammans med att många

rutor återstår att boka gör att vi tror att många nya arter för kommunen kommer att hittas under projektiden.

Under 2011 tillkom större rödögonflickslända och gulfläckig glanstrollslända. Under 2012 tillkom inga nya arter för kommunen. Under 2012 har fler rutur bokats och några har färdiginventerats samtidigt som även avbokning av någon ruta skett. 2013 var ett bättre år för Helsingborgs del, då ännu fler rutur bokades och inte mindre än åtta nya arter tillkom. Samtliga dessa åtta utgörs dessutom av intressanta arter: kraftig smaragdflickslända, mindre smaragdflickslända, griptångsflickslända, månflickslända, mindre kustflickslända, kilfläckslända, sandflodtrollslända och citronfläckad kärrtrollslända.

Totalt:	22 rutur
Färdiga:	1
Bokade:	8
Undantagna:	1
Arter till 2008:	20
Arter till 2013:	38
Resultat:	+18

Blåbandad jungfruslända *Calopteryx splendens*

Blå jungfruslända *Calopteryx virgo*

Pudrad smaragdflickslända *Lestes sponsa*

Kraftig smaragdflickslända *Lestes dryas**

Mindre smaragdflickslända *Lestes virens*

Flodflickslända *Platycnemis pennipes*

Röd flickslända *Pyrrhosoma nymphula*

Spjutflickslända *Coenagrion hastulatum*

Månflickslända *Coenagrion lunulatum**

Ljus lyrflickslända *Coenagrion puella*

Mörk lyrflickslända *Coenagrion pulchellum*

Griptångsflickslända *Coenagrion armatum**

Sjöflickslända *Enallagma cyathigerum*

Större kustflickslända *Ischnura elegans*

Mindre kustflickslända *Ischnura pumilio**

Större rödögonflickslända *Erythromma najas*

Mindre rödögonflickslända *Erythromma viridulum*

Kilfläckslända *Aeshna isoteles*

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea*

Brun mosaikslända *Aeshna grandis*

Starrmosaikslända *Aeshna juncea*

Höstmosaikslända *Aeshna mixta*

Blå kejsartrollslända *Anax imperator*

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense*

Sandflodtrollslända *Gomphus vulgatissimus*

Guldtrollslända *Cordulia aenea*

Gulfläckig glanstrollslända *Somatochlora flavomaculata*

Metalltrollslända *Somatochlora metallica*

Nordisk kärrtrollslända *Leucorrhinia rubicunda*

Citronfläckad kärrtrollslända *Leucorrhinia pectoralis*

Bred trollslända *Libellula depressa*

Fyrfläckad trollslända *Libellula quadrimaculata*

Större sjötrollslända *Orthetrum cancellatum*

Svart ängstrollslända *Sympetrum danae*

Gulfläckad ängstrollslända *Sympetrum flaveolum*

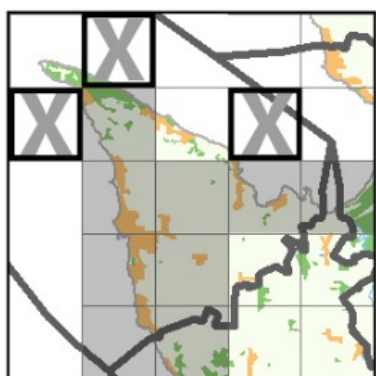
Blodröd ängstrollslända *Sympetrum sanguineum*

Större ängstrollslända *Sympetrum striolatum**

Tegelröd ängstrollslända *Sympetrum vulgatum*

Höganäs

Större delen av Höganäs kommun är bokad, men förhållandevis få fynd är ännu rapporterade. I kommunen saknas några av de miljöer vi eftersöker, som till exempel brunvatten. Däremot finns det flera rinnande vatten, och det tillsammans med att en del rutor återstår att boka gör att vi under 2010 gissade på att minst tio arter till kommer att hittas under projektiden. Under 2011 tillkom följaktligen starrmosaikslända och guldtröslända, 2012 röd flickslända och större ängströslända. Under 2013 tillkom inga arter, men det saknas fortfarande en del vanliga, exempelvis har inga jungfrusländor rapporterats, vilka båda bör finnas i kommunen.

Totalt:	15 rutor
Färdiga:	0
Bokade:	9
Undantagna:	3
Arter till 2008:	25
Arter till 2013:	27
Resultat:	+2

Pudrad smaragdflickslända *Lestes sponsa*

Mindre smaragdflickslända *Lestes virens*

Röd flickslända *Pyrrhosoma nymphula*

Spjutflickslända *Coenagrion hastulatum*

Ljus lyrflickslända *Coenagrion puella*

Mörk lyrflickslända *Coenagrion pulchellum*

Sjöflickslända *Enallagma cyathigerum*

Större kustflickslända *Ischnura elegans*

Mindre kustflickslända *Ischnura pumilio**

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea*

Brun mosaikslända *Aeshna grandis*

Starrmosaikslända *Aeshna juncea*

Höstmosaikslända *Aeshna mixta*

Blå kejsartrollslända *Anax imperator*

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense*

Guldtröslända *Cordulia aenea*

Metalltröslända *Somatochlora metallica*

Citronfläckad kärrtröslända *Leucorrhinia pectoralis*

Nordisk kärrtröslända *Leucorrhinia rubicunda*

Bred tröslända *Libellula depressa*

Spetsfläckad tröslända *Libellula fulva**

Fyrfläckad tröslända *Libellula quadrimaculata*

Större sjötröslända *Orthetrum cancellatum*

Svart ängströslända *Sympetrum danae*

Gulfläckad ängströslända *Sympetrum flaveolum*

Blodröd ängströslända *Sympetrum sanguineum*

Större ängströslända *Sympetrum striolatum**

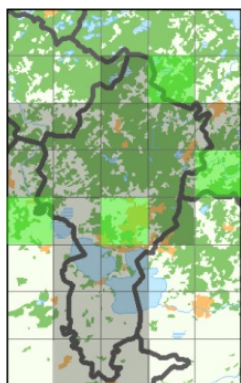
Tegelröd ängströslända *Sympetrum vulgatum*

Höör

Höörs kommun utgörs av ganska stora delar som har eller kan ha stora värden trollsländemässigt. Kommunen uppvisar stor rikedom på trollsländebiotoper vilket bevisas av att det setts hela 40 arter. Att kommunen råkar ha flera mycket trollsländointresserade personer boende i området bidrar förstås det med. Bland de 40 arterna märks särskilt spetsfläckad tröslända som var 2009 års

roligaste fynd i Skåne. Återupptäckten av den tidigare från Skåne försvunna arten gjordes längs Rönneå och den har nu setts där på flera platser, även i grannkommunen Eslöv. När man pratar om Höörs kommun och trollsländor kan man inte undgå att nämna tvåfläckad trollslända. Denna svårsedda art har en historisk förekomst i Dagstorpssjön varför många trollsländeskådare begett sig dit under lång tid, även från andra länder. En viss trollsländeturism med andra ord. Nu har tvåfläckad trollslända hittats på flera platser i Skåne men fortsatt är det Dagstorpssjön de flesta åker till för att se arten.

Under 2012 har fler rutor färdiginventerats samtidigt som även avbokning av någon ruta skett. I dagsläget är det endast en ruta som inte är bokad eller rapporterats som färdig. Det är tveksamt om det kommer att hittas fler arter under den sista säsongen då kommunen med sina 40 arter är väldigt väl inventerad och besökt.

Totalt:	23 rutor
Färdiga:	4
Bokade:	18
Undantagna:	0
Arter till 2008:	29
Arter till 2013:	40
Resultat:	+11

Blåbandad jungfruslända *Calopteryx splendens*

Blå jungfruslända *Calopteryx virgo*

Kraftig smaragdflickslända *Lestes dryas**

Pudrad smaragdflickslända *Lestes sponsa*

Mindre smaragdflickslända *Lestes virens*

Flodflickslända *Platycnemis pennipes*

Röd flickslända *Pyrrhosoma nymphula*

Spjutflickslända *Coenagrion hastulatum*

Månflickslända *Coenagrion lunulatum**

Ljus lyrflickslända *Coenagrion puella*

Mörk lyrflickslända *Coenagrion pulchellum*

Sjöflickslända *Enallagma cyathigerum*

Större kustflickslända *Ischnura elegans*

Större rödögonflickslända *Erythromma najas*

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea*

Brun mosaikslända *Aeshna grandis*

Starrmosaikslända *Aeshna juncea*

Höstmosaikslända *Aeshna mixta*

Gungflymosaikslända *Aeshna subarctica**

Blå kejsartrollslända *Anax imperator*

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense*

Sandflodtrollslända *Gomphus vulgatissimus*

Stenflodtrollslända *Onychogomphus forcipatus*

Kungstrollslända *Cordulegaster boltonii*

Guldtrollslända *Cordulia aenea*

Gulfläckig glanstrollslända *Somatochlora flavomaculata*

Metalltrollslända *Somatochlora metallica*

Tvåfläckad trollslända *Epitheca bimaculata**

Myrtrollslända *Leucorrhinia dubia*

Citronfläckad kärrtrollslända *Leucorrhinia pectoralis*

Nordisk kärrtrollslända *Leucorrhinia rubicunda*

Bred trollslända *Libellula depressa*

Spetsfläckad trollslända *Libellula fulva**

Fyrfläckad trollslända *Libellula quadrimaculata*

Större sjötrollslända *Orthetrum cancellatum*

Svart ängstrollslända *Sympetrum danae*

Gulfläckad ängstrollslända *Sympetrum flaveolum*

Blodröd ängstrollslända *Sympetrum sanguineum*

Större ängstrollslända *Sympetrum striolatum**

Tegelröd ängstrollslända *Sympetrum vulgatum*

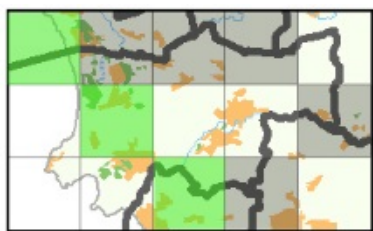
Kävlinge

Kävlinge är till stora delar en jordbrukskommun med lite skog och ganska få våtmarker. Ändå har flera roliga fynd gjorts och ganska många arter har rapporterats. De allra flesta är dock rapporterade från ett fåtal rutor och från de flesta andra har vi ännu inte några rapporter. Det senare beror till viss del på att avbokning av några rutor skedde under 2012.

Populationen av pudrad kärrtrollslända i Jordbrodammen som hittades under 2009 är den enda kända i hela sydvästra Skåne. Den är känd från endast ett tiotal rutor i Skåne och är med på EU:s habitatdirektivlista så alla fynd är av stort intresse. Under 2011 sågs arten även vid Järavallen.

Vi förutspådde 2010 att ytterligare minst sju arter bör kunna hittas i Kävlinge kommun, inte minst sådana som finns längs rinnande vatten. Under 2011 tillkom mindre kejsartrollslända och vandrande ängstrollslända. Dessa två är av extra stort intresse då båda arterna tillhör gruppen som är på gång att kolonisera landet. Under 2012 tillkom exempelvis flodflickslända, blågrön mosaikslända och citronfläckad kärrtrollslända. 2013 tillkom inga nya arter samtidigt som några rutor färdigställdes.

Under 2012 har avbokning av någon ruta skett.

Totalt:	14 rutor
Färdiga:	3
Bokade:	5
Undantagna:	0
Arter till 2008:	25
Arter till 2013:	33
Resultat:	+8

Blåbandad jungfruslända *Calopteryx splendens*

Blå jungfruslända *Calopteryx virgo*

Pudrad smaragdflickslända *Lestes sponsa*

Mindre smaragdflickslända *Lestes virens*

Flodflickslända *Platycnemis pennipes*

Griptångsflickslända *Coenagrion armatum**

Spjutflickslända *Coenagrion hastulatum*

Ljus lyrflickslända *Coenagrion puella*

Mörk lyrflickslända *Coenagrion pulchellum*

Sjöflickslända *Enallagma cyathigerum*

Större kustflickslända *Ischnura elegans*

Större rödögonflickslända *Erythromma najas*

Mindre rödögonflickslända *Erythromma viridulum*

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea*

Brun mosaikslända *Aeshna grandis*

Höstmosaikslända *Aeshna mixta*

Blå kejsartrollslända *Anax imperator*

Mindre kejsartrollslända *Anax parthenope**

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense*

Guldtrollslända *Cordulia aenea*

Gulfläckig glanstrollslända *Somatochlora flavomaculata*

Metalltrollslända *Somatochlora metallica*

Pudrad kärrtrollslända *Leucorrhinia albifrons**

Citronfläckad kärrtrollslända *Leucorrhinia pectoralis*

Nordisk kärrtrollslända *Leucorrhinia rubicunda*

Bred trollslända *Libellula depressa*

Fyrfläckad trollslända *Libellula quadrimaculata*

Större sjötrollslända *Orthetrum cancellatum*

Svart ängstrollslända *Sympetrum danae*

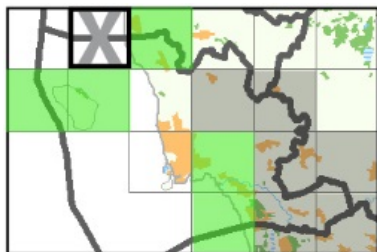
Vandrande ängstrollslända *Sympetrum fonscolombii**

Blodröd ängstrollslända *Sympetrum sanguineum*
Större ängstrollslända *Sympetrum striolatum**

Tegelröd ängstrollslända *Sympetrum vulgatum*

Landskrona

Landskrona liknar Kävlinge så till vida, att det är till stora delar en jordbrukskommun med lite skog och ganska få våtmarker. Ganska få rutor är fram till 2013 obokade i Landskrona kommun som har ungefär samma förutsättningar som Kävlinge vad gäller möjliga arter. 25-30 arter bör kunna hittas, inte minst som det finns fina rinnande vatten i kommunen. En försiktig prognos 2010 var att ytterligare minst sex arter hittas under projektets gång. Inga rapporter kom in över huvudtaget från Landskrona kommun under 2010 men desto fler under 2011. Då tillkom mindre rödögonflickslända, guldtrollslända och metalltrollslända. Under 2012 hittades glädjande nog mindre kustflickslända vid Härslöv. Under 2012 har en ruta färdiginventerats vilket utökades till fem under 2013. Under året tillkom citronfläckad kärrtrollslända, en av de få arter som är med i EU:s habitatdirektivlista.

Totalt:	15 rutor
Färdiga:	5
Bokade:	6
Undantagna:	1
Arter till 2008:	16
Arter till 2013:	27
Resultat:	+11

Blåbandad jungfruslända *Calopteryx splendens*

Blå jungfruslända *Calopteryx virgo*

Pudrad smaragdflickslända *Lestes sponsa*

Flodflickslända *Platycnemis pennipes*

Röd flickslända *Pyrhosoma nymphula*

Ljus lyrflickslända *Coenagrion puella*

Mörk lyrflickslända *Coenagrion pulchellum*

Sjöflickslända *Enallagma cyathigerum*

Större kustflickslända *Ischnura elegans*

Mindre kustflickslända *Ischnura pumilio**

Mindre rödögonflickslända *Erythromma viridulum*

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea*

Brun mosaikslända *Aeshna grandis*

Höstmosaikslända *Aeshna mixta*

Blå kejsartrollslända *Anax imperator*

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense*

Guldtrollslända *Cordulia aenea*

Metalltrollslända *Somatochlora metallica*

Bred trollslända *Libellula depressa*

Fyrfläckad trollslända *Libellula quadrimaculata*

Större sjötrollslända *Orthetrum cancellatum*

Citronfläckad kärrtrollslända *Leucorrhinia pectoralis*

Svart ängstrollslända *Sympetrum danae*

Gulfläckad ängstrollslända *Sympetrum flaveolum*

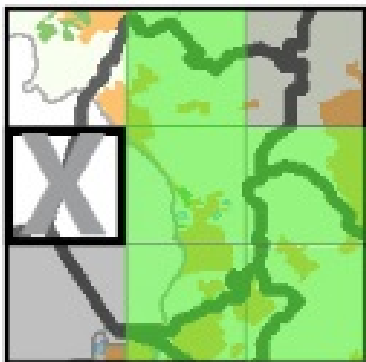
Blodröd ängstrollslända *Sympetrum sanguineum*

Större ängstrollslända *Sympetrum striolatum**

Tegelröd ängstrollslända *Sympetrum vulgatum*

Lomma

Samtliga rutor i Lomma kommun bokades redan första året, vilket borgar för god rapportering. Vi skrev efter första året, att vi nog kan förvänta oss att antalet arter åtminstone bör uppnå 25. Detta

gjorde det redan under 2010, men ytterligare 1-3 arter bör kunna hittas. Att det kanske inte blir fler än så beror på relativt liten variation av våtmarksmiljöer och total avsaknad av en del sådana, till exempel brunvatten och sjöar. Det kustnära läget ökar dock chanserna för att något udda ska observeras, vilket det också gjordes under 2011 då vandrande ängstrollslända sågs vid Lomma kustdammar. Under 2011 rapporterades griptångsflickslända och under 2012 tillkom mindre kejsartrollslända och flodflickslända. Det gör att siffran nu glädjande nog är högre än det vi trodde skulle ses i kommunen. Rinnande vatten-arter saknas nästan helt trots att

Höje å mynnar ut i Lomma. Det verkar som dessa arter – med undantag för de båda jungfrusländorna – helt saknas i sydvästra Skåne, vilket troligen har att göra med vattenkvalitet. Under 2012 har fler rutor bokats och några har färdiginventerats samtidigt som även avbokning av en ruta skett. Eftersom näst intill hela kommunen är färdig är det tveksamt om fler arter tillkommer 2013-2014.

Totalt:	9 rutor
Färdiga:	5
Bokade:	2
Undantagna:	1
Arter till 2008:	14
Arter till 2013:	29
Resultat:	+15

Blåbandad jungfruslända *Calopteryx splendens*

Blå jungfruslända *Calopteryx virgo*

Pudrad smaragdflickslända *Lestes sponsa*

Flodflickslända *Platycnemis pennipes*

Röd flickslända *Pyrrhosoma nymphula*

Griptångsflickslända *Coenagrion armatum**

Ljus lyrflickslända *Coenagrion puella*

Mörk lyrflickslända *Coenagrion pulchellum*

Sjöflickslända *Enallagma cyathigerum*

Större kustflickslända *Ischnura elegans*

Större rödögonflickslända *Erythromma najas*

Mindre rödögonflickslända *Erythromma viridulum*

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea*

Brun mosaikslända *Aeshna grandis*

Höstmosaikslända *Aeshna mixta*

Blå kejsartrollslända *Anax imperator*

Mindre kejsartrollslända *Anax parthenope**

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense*

Guldtrollslända *Cordulia aenea*

Metalltrollslända *Somatochlora metallica*

Bred trollslända *Libellula depressa*

Fyrfläckad trollslända *Libellula quadrimaculata*

Större sjötrollslända *Orthetrum cancellatum*

Svart ängstrollslända *Sympetrum danae*

Gulfläckad ängstrollslända *Sympetrum flaveolum*

Vandrande ängstrollslända *Sympetrum fonscolombii**

Blodröd ängstrollslända *Sympetrum sanguineum*

Större ängstrollslända *Sympetrum striolatum**

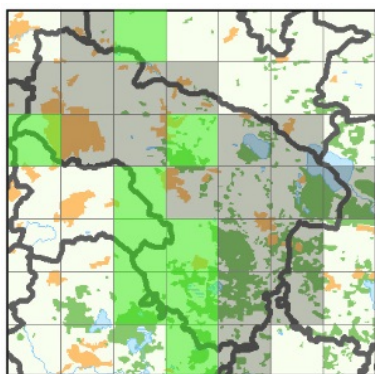
Tegelröd ängstrollslända *Sympetrum vulgatum*

Lund

Lunds kommun är inte oväntat mycket väl undersökt vad gäller trollsländefaunan. Alla rutor utom en är bokade eller färdiga och många arter har rapporterats. Trots det saknas det fortfarande helt rapporter från några rutor. För att det ska hittas nya arter i Lunds kommun krävs något alldeles speciellt, vilket också inträffade under 2010 då landets första fynd gjordes här av klarblå mosaikslända.

Vi skrev 2010 att vi saknar "tre arter som tidigare rapporterats från kommunen. Grön mosaikslända och griptångsflickslända har tidigare funnits vid Stensoffa, men lyser helt med sin frånvaro i de senaste årens rapporter. Rapporter av vinterflickslända har inte gjorts med vederbörlig dokumentation och tas därför inte med här. Ska artlistan i Lunds kommun späs på krävs det nästan att någon av dessa tre arter hittas, för de övriga biotoper som skulle kunna ge andra arter saknas (till exempel gungflyn med brunvatten och vattendrag i skog)." Under 2011 inträffade detta och vi kan nu tillföra vinter- och griptångsflickslända till kommunlistan. Dessutom gjordes ett av Skånes hittills få fynd av mindre kejsartrollslända och året därpå det blott andra inlandsfyndet någonsin av vandrande ängstrollslända. Samtliga dessa arter sågs sedan även 2012-2013. Vi tycker det är dags att det även ses grön mosaikslända.

Under 2012-2013 har flera rutor färdiginventerats samtidigt som även avbokning av en ruta skett.

Totalt:	29 rutor
Färdiga:	9
Bokade:	17
Undantagna:	0
Arter till 2008:	38
Arter till 2013:	44
Resultat:	+6

Blåbandad jungfruslända *Calopteryx splendens*

Blå jungfruslända *Calopteryx virgo*

Kraftig smaragdflickslända *Lestes dryas**

Pudrad smaragdflickslända *Lestes sponsa*

Mindre smaragdflickslända *Lestes virens*

Vinterflickslända *Sympecma fusca**

Flodflickslända *Platycnemis pennipes*

Röd flickslända *Pyrrhosoma nymphula*

Griptångsflickslända *Coenagrion armatum**

Spjutflickslända *Coenagrion hastulatum*

Månflickslända *Coenagrion lunulatum**

Ljus lyrflickslända *Coenagrion puella*

Mörk lyrflickslända *Coenagrion pulchellum*

Sjöflickslända *Enallagma cyathigerum*

Större kustflickslända *Ischnura elegans*

Mindre kustflickslända *Ischnura pumilio**

Större rödögonflickslända *Erythromma najas*

Mindre rödögonflickslända *Erythromma viridulum*

Klarblå mosaikslända *Aeshna affinis**

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea*

Brun mosaikslända *Aeshna grandis*

Kilfläckslända *Aeshna isoceles*

Starrmosaikslända *Aeshna juncea*

Höstmosaikslända *Aeshna mixta*

Grön mosaikslända *Aeshna viridis**

Blå kejsartrollslända *Anax imperator*

Mindre kejsartrollslända *Anax parthenope**

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense*

Sandflodtrollslända *Gomphus vulgatissimus*

Guldtrollslända *Cordulia aenea*

Gulfläckig glanstrollslända *Somatochlora flavomaculata*

Metalltrollslända *Somatochlora metallica*

Citronfläckad kärrtrollslända *Leucorrhinia pectoralis*

Nordisk kärrtrollslända *Leucorrhinia rubicunda*

Bred trollslända *Libellula depressa*

Fyrfläckad trollslända *Libellula quadrimaculata*

Större sjötrollslända *Orthetrum cancellatum*

Mindre sjötrollslända *Orthetrum coerulescens*

Svart ängstrollslända *Sympetrum danae*

Gulfläckad ängstrollslända *Sympetrum flaveolum*

Vandrande ängstrollslända *Sympetrum fonscolombii**

Blodröd ängstrollslända *Sympetrum sanguineum*

Större ängstrollslända *Sympetrum striolatum**

Tegelröd ängstrollslända *Sympetrum vulgatum*

Svedala

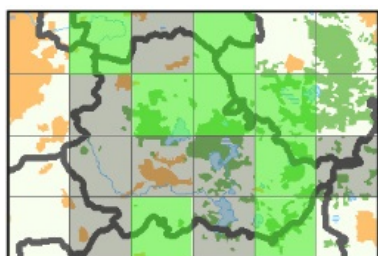
Svedala är en kommun med mycket fina förutsättningar för en riktigt rik trollsländefauna. Det saknas egentligen inga våtmarksbiotoper, utan istället är det ett i dessa sammanhang något ofördelaktigt geografiskt läge som håller nere antalet arter. Rinnande vatten-arter saknas därför helt, med undantag för de båda jungfrusländorna. I nuläget tyder nämligen det inkomna materialet på, att de övriga arter som finns längs vattendrag helt saknas i sydvästra Skåne. Flodflickslända, sandflodtrollslända, stenflodtrollslända, kungstrollslända, spetsfläckad trollslända och även blå jungfruslända verkar inte ha några förekomster eller vara ytterst fåtaliga i Höje och Sege åars vattensystem.

Vi skrev 2010, att den sistnämnda arten nog ändå kan hittas i kommunen och möjligen någon art till i så det totala antalet när projektet är över bör vara strax under 40. Under 2011 rapporterades mycket riktigt blå jungfruslända. Även fler lokaler med de mer intressanta arterna bör kunna hittas, då det finns hundratals mindre våtmarker i kommunen som ännu ej inventerats.

Under 2013 hittades griptångsflickslända vilket ökade artlistan till 38 arter.

Det finns flera rapporter av mindre glanstrollslända men ingen med vederbörlig dokumentation. Vi hoppas detta kan komma under 2014 för det skulle skjuta artens kända utbredningsområde flera mil åt söder. Även mindre kustflickslända bör kunna hittas i kommunen, i övrigt är det nog svårt att finna fler arter.

Något som är viktigt att poängtera är att det finns miljöer i Svedala kommun som är unika i södra Skåne. Brunvattnen kring Holmeja är de enda miljöerna söder om skogsbältet i nordligare delen av landskapet som hyser arter som myrtrollslända och gungflymosaikslända. Det är tyvärr också miljöer som snabbt påverkas av klimatförändringar och igenväxning och om inget görs kommer de att vara ett minne blott inom bara några år.

Totalt:	16 rutor
Färdiga:	8
Bokade:	8
Undantagna:	0
Arter till 2008:	35

Arter till 2013: 38

Resultat: +3

Blåbandad jungfruslända *Calopteryx splendens*

Blå jungfruslända *Calopteryx virgo*

Pudrad smaragdflickslända *Lestes sponsa*

Mindre smaragdflickslända *Lestes virens*

Röd flickslända *Pyrrhosoma nymphula*

Spjutflickslända *Coenagrion hastulatum*

Månflickslända *Coenagrion lunulatum**

Griptångsflickslända *Coenagrion armatum**

Ljus lyrflickslända *Coenagrion puella*

Mörk lyrflickslända *Coenagrion pulchellum*

Sjöflickslända *Enallagma cyathigerum*

Större kustflickslända *Ischnura elegans*

Större rödögonflickslända *Erythromma najas*

Mindre rödögonflickslända *Erythromma viridulum*

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea*

Brun mosaikslända *Aeshna grandis*

Kilfläckslända *Aeshna isoceles*

Starrmosaikslända *Aeshna juncea*

Höstmosaikslända *Aeshna mixta*

Gungflymosaikslända *Aeshna subarctica**

Grön mosaikslända *Aeshna viridis**

Blå kejsartrollslända *Anax imperator*

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense*

Guldtrollslända *Cordulia aenea*

Gulfläckig glanstrollslända *Somatochlora flavomaculata*

Metalltrollslända *Somatochlora metallica*

Myrtrollslända *Leucorrhinia dubia*

Citronfläckad kärrtrollslända *Leucorrhinia pectoralis*

Nordisk kärrtrollslända *Leucorrhinia rubicunda*

Bred trollslända *Libellula depressa*

Fyrfläckad trollslända *Libellula quadrimaculata*

Större sjötrollslända *Orthetrum cancellatum*

Svart ängstrollslända *Sympetrum danae*

Gulfläckad ängstrollslända *Sympetrum flaveolum*

Blodröd ängstrollslända *Sympetrum sanguineum*

Större ängstrollslända *Sympetrum striolatum**

Tegelröd ängstrollslända *Sympetrum vulgatum*

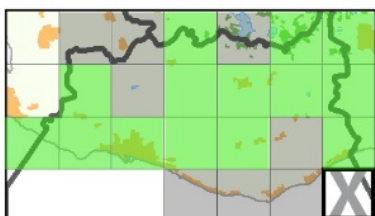
Trelleborg

Trelleborgs kommun är mycket rik på småvatten men fullständigt dominerat av jordbruksmark och få ytor med skog. Det saknas därför en del miljöer och när det kommer till vattendragen gäller samma sak här som i Svedala kommun (se ovan). Ugglarps mosse är ett Natura 2000-område och något så ovanligt som ett dito som inrättats på grund av en trollsländeart – dock inte grön mosaikslända som man kan tro, utan citronfläckad kärrtrollslända.

Det finns en del fina våtmarksmiljöer, särskilt i den norra delen av kommunen, och med det i beaktande när vi startade projektet trodde vi att ytterligare minst fyra arter på sikt skulle tillföras artlistan. Detta antal har nu dubblerats. Kommunens läge kan också ge någon spännande art från andra sidan Östersjön, precis som under 2010 då klarblå mosaikslända hittades i en trädgård inne i Trelleborg. Under 2011 tillkom starrmosaikslända, svart ängstrollslända och citronfläckad kärrtrollslända och under 2012 rapporterades även äldre fynd in som höjde siffran till 30.

Under 2013 togs fyndet av kraftig smaragdflickslända bort då det inte rapporterats med vederbörlig dokumentation. Arten bör dock kunna finnas i kommunen. Artantalet förändrades dock inte då det under året hittades en mindre population av vandrande ängstrollslända i Trelleborgs tätort. Dessa sågs under omständigheter som tydde på att föryngring skedde på platsen, vilket i så fall kan vara det första konkreta beviset på att den arten nu kan tillföras Skånes permanenta trollsländefauna.

Tack vare främst Staffan Nilssons insatser har nu stora delar av kommunen färdiginventerats.

Totalt:	23 rutor
Färdiga:	14
Bokade:	8
Undantagna:	1
Arter till 2008:	22
Arter till 2013:	30
Resultat:	+8

Blåbandad jungfruslända *Calopteryx splendens*

Kraftig smaragdflickslända *Lestes dryas**

Pudrad smaragdflickslända *Lestes sponsa*

Ljus lyrflickslända *Coenagrion puella*

Mörk lyrflickslända *Coenagrion pulchellum*

Sjöflickslända *Enallagma cyathigerum*

Större kustflickslända *Ischnura elegans*

Större rödögonflickslända *Erythromma najas*

Mindre rödögonflickslända *Erythromma viridulum*

Klarblå mosaikslända *Aeshna affinis**

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea*

Brun mosaikslända *Aeshna grandis*

Kilfläckslända *Aeshna isoceles*

Starrmosaikslända *Aeshna juncea*

Höstmosaikslända *Aeshna mixta*

Grön mosaikslända *Aeshna viridis**

Blå kejsartrollslända *Anax imperator*

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense*

Guldtrollslända *Cordulia aenea*

Gulfläckig glanstrollslända *Somatochlora flavomaculata*

Metalltrollslända *Somatochlora metallica*

Citronfläckad kärrtrollslända *Leucorrhinia pectoralis*

Bred trollslända *Libellula depressa*

Fyrfläckad trollslända *Libellula quadrimaculata*

Större sjötrollslända *Orthetrum cancellatum*

Svart ängstrollslända *Sympetrum danae*

Vandrande ängstrollslända *Sympetrum fonscolombii**

Gulfläckad ängstrollslända *Sympetrum flaveolum*

Blodröd ängstrollslända *Sympetrum sanguineum*

Större ängstrollslända *Sympetrum striolatum**

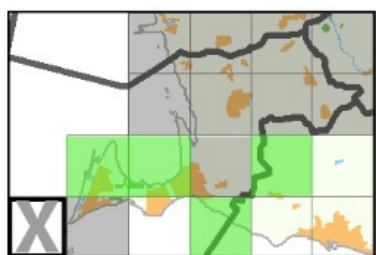
Tegelröd ängstrollslända *Sympetrum vulgatum*

Vellinge

Vellinge kommun är till mycket stora delar obanad mark i trollsländesammanhang, och dessutom väldigt fattig på lämpliga våtmarksmiljöer. Kommunen är troligen den med minst antal av de våtmarkstyper vi efterlyser i inventeringsmanualen. Brunvattensjöar omgivna av gungfly, näringsfattiga klarvattensjöar, vegetationsrika kärr och snabbbrinnande vatten i skogsmiljö lyser alla med sin frånvaro. Samtidigt bör Vellinge, med anledning av sitt läge, utgöra den kommun med störst chans att hitta tillfälliga gäster (vilket 2011 visade, se nedan). Kanske kan det under projektperioden hittas nya arter för landet i Vellinge kommun? Bland de många badgästerna och fågelskådarna som

besöker Falsterbohalvön bör det finnas gott om trollsländeintresserade personer som kan bidra med observationer och bokningar av rutor.

Under 2010, då endast 18 arter rapporterats från kommunen, spådde vi att minst 13 arter till skulle hittas. Under 2011 tillkom fynd av klarblå mosaikslända och inte minst Skånes första fynd av brun kejsartrollslända. Under 2012 tillkom guldrollslända, mindre rödögonflickslända och mörk lyrflickslända, och 2013 mindre kustflickslända. Totalt har nu 24 arter setts, vilket ännu inte speglar verkligheten. Ytterligare några finns garanterat inom kommunens gränser.

Totalt:	16 rutor
Färdiga:	4
Bokade:	10
Undantagna:	1
Arter till 2008:	13
Arter till 2013:	24
Resultat:	+11

Blåbandad jungfruslända *Calopteryx splendens*

Pudrad smaragdflickslända *Lestes sponsa*

Ljus lyrflickslända *Coenagrion puella*

Mörk lyrflickslända *Coenagrion pulchellum*

Sjöflickslända *Enallagma cyathigerum*

Större kustflickslända *Ischnura elegans*

Mindre kustflickslända *Ischnura pumilio**

Större rödögonflickslända *Erythromma najas*

Mindre rödögonflickslända *Erythromma viridulum*

Klarblå mosaikslända *Aeshna affinis**

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea*

Brun mosaikslända *Aeshna grandis*

Höstmosaikslända *Aeshna mixta*

Brun kejsartrollslända *Anax ephippiger**

Blå kejsartrollslända *Anax imperator*

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense*

Guldrollslända *Cordulia aenea*

Bred trollslända *Libellula depressa*

Fyrfläckad trollslända *Libellula quadrimaculata*

Större sjötrollslända *Orthetrum cancellatum*

Svart ängstrollslända *Sympetrum danae*

Blodröd ängstrollslända *Sympetrum sanguineum*

Större ängstrollslända *Sympetrum striolatum**

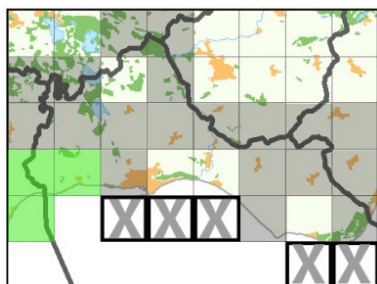
Tegelröd ängstrollslända *Sympetrum vulgatum*

Ystad

Det finns många fina miljöer i Ystads kommun som rimligen innehåller en del intressanta trollsländor, särskilt i den nordvästra delen. I nuläget är det dock förvånansvärt få rapporter som inkommit. Kommunen ligger bra till geografiskt för att där ska dyka upp nya arter för Skåne. Många av rutorna ser mycket intressanta ut och då där finns de våtmarksmiljöer vi söker kan antalet arter faktiskt bli högre än de 35-37 vi idag förväntar oss. I så fall sällar sig Ystads kommun till en av de mest artrika i Skåne. Vi hoppas få anledning att återkomma till det senare i projektet.

Under 2011 tillkom större rödögonflickslända, mindre rödögonflickslända, klarblå mosaikslända, tidig mosaikslända och metalltrollslända. Under 2012 tillkom gulfläckig glanstrollslända och 2013

griptångsflickslända. Kilfläckslända har tagits bort då den inte längre finns med på Artportalen, vi vet i dagsläget inte varför den inte finns kvar.

Totalt:	30 rutor
Färdiga:	3
Bokade:	19
Undantagna:	5
Arter till 2008:	13
Arter till 2013:	31
Resultat:	+18

Blåbandad jungfruslända *Calopteryx splendens*

Blå jungfruslända *Calopteryx virgo*

Kraftig smaragdflickslända *Lestes dryas**

Pudrad smaragdflickslända *Lestes sponsa*

Mindre smaragdflickslända *Lestes virens*

Röd flickslända *Pyrrhosoma nymphula*

Spjutflickslända *Coenagrion hastulatum*

Månflickslända *Coenagrion lunulatum**

Griptångsflickslända *Coenagrion armatum**

Ljus lyrflickslända *Coenagrion puella*

Mörk lyrflickslända *Coenagrion pulchellum*

Sjöflickslända *Enallagma cyathigerum*

Större kustflickslända *Ischnura elegans*

Större rödögonflickslända *Erythromma najas*

Mindre rödögonflickslända *Erythromma viridulum*

Klarblå mosaikslända *Aeshna affinis**

Blågrön mosaikslända *Aeshna cyanea*

Brun mosaikslända *Aeshna grandis*

Höstmosaikslända *Aeshna mixta*

Blå kejsartrollslända *Anax imperator*

Tidig mosaikslända *Brachytron pratense*

Guldtrollslända *Cordulia aenea*

Gulfläckig glanstrollslända *Somatochlora flavomaculata*

Metalltrollslända *Somatochlora metallica*

Citronfläckad kärrtrollslända *Leucorrhinia pectoralis*

Bred trollslända *Libellula depressa*

Fyrfläckad trollslända *Libellula quadrimaculata*

Större sjötrollslända *Orthetrum cancellatum*

Svart ängstrollslända *Sympetrum danae*

Blodröd ängstrollslända *Sympetrum sanguineum*

Tegelröd ängstrollslända *Sympetrum vulgatum*

Tack till...

Ulf Lundwall och Thomas Johnsson på Studieförbundet Skåne-Blekinge, Region Skånes Miljövårdsfond, Länsstyrelsen i Skåne, Tommy Karlsson i Projekt Trollsländor i Östergötland, Eslövs kommun, Helsingborgs stad, Höganäs kommun, Kävlinge kommun, Landskrona kommun, Lomma kommun, Lunds kommun, Svedala kommun, Trelleborgs kommun, Ystads kommun, Vellinge kommun, praktikanterna Minette Lindberg, Christina Juhlin och Cecilia Ljung samt alla som deltar i inventeringen och på våra aktiviteter.

Referenser

- ArtDatabanken, 2010. Utdrag med äldre data med skånska förekomster av citronfläckad kärrtrollslända *Leucorrhinia pectoralis*, grön mosaikslända *Aeshna viridis* och spetsfläckad trollslända *Libellula fulva*.
- Askew, R. R, 2004. *The Dragonflies of Europe*. 2nd revised ed. Harley Books, Essex.
- Billqvist, M, 2012. Svenska Trollsländeguiden. Hirschfeld Media, Malmö.
- British Dragonfly Society, 2010. <http://www.dragonflysoc.org.uk>
- Brooks & Lewington, 2010. Field Guide to the Dragonflies and Damselflies of Great Britain and Ireland.
- Corbet, P & Brooks, S, 2008. *Dragonflies*. The New Naturalist Library. Collins.
- Dannelid, E 2008. *Trollsländor i Sverige – en fälthandbok*. Länsstyrelsen i Södermanlands län.
- Dijkstra, K-D (ed.), 2006. *Field Guide to the Dragonflies of Britain and Europe*. British Wildlife Publishing, Hampshire.
- Fugle og Natur, 2010. <http://www.fugleognatur.dk/>
- Fogh Nielsen, O, 1998. *De danske guldsmede*. Apollo Books, Stenstrup.
- Gärdenfors, U. (red.), 2005. *Rödlistade arter i Sverige 2005*. ArtDatabanken, Uppsala.
- Gärdenfors, U. (red.), 2010. *Rödlistade arter i Sverige 2010*. ArtDatabanken, Uppsala.
- Lunds Botaniska Förening, 2009. Utdrag med kända förekomster av vattenaloe i Skåne.
- Ott, J, 2001. Expansion of Mediterranean Odonata in Germany and Europe — consequences of climate change. Ur "Fingerprints of Climate Change".
- Sahlén, G, 1996. *Sveriges trollsländor*, 2 uppl. Fältbiologerna, Sollentuna.
- Sahlén, G, 2006. *Manual för basinventering av trollsländor*. Naturvårdsverket, Stockholm.
- Sandhall, Å, 1994 i *Skånes Natur* 94:87. Skånes Naturvårdsförbund.
- Sandhall, Å, 2000. *Trollsländor i Europa*, 2 uppl. Interpublishing, Stockholm.
- Trollsländor i Östergötland, 2010. Årsrapport 2010.

Bilaga: Inventeringsblankett för 2013/2014.

Version 1.4 2013-02-04

** = Arter som ej är funna i Skåne (kräver alltid dokumentation)

* = Dokumentation krävs

Hotkategorier

RE = Försvunnen

EN = Starkt hotad

VU = Sårbar

NT = Missgynnad

EU = EU:s habitatdirektiv

♀	♂	♀	♂	Art
				Klarblå mosaikslända (<i>Aeshna affinis</i>)*
				Tidlig mosaikslända (<i>Brachytron pratense</i>)
				Grön mosaikslända (<i>Aeshna viridis</i>) EU*
				Brun mosaikslända (<i>Aeshna grandis</i>)
				Killfläckslända (<i>Aeshna isoceles</i>)
				Blå kejsartrollslända (<i>Anax imperator</i>)
				Brun kejsartrollslända (<i>Anax ephippiger</i>) *
				Mindre kejsartrollslända (<i>Anax parthenope</i>)*
				Sandflodtrollslända (<i>Gomphus vulgatissimus</i>)
				Stenflodtrollslända (<i>Onychogomphus forcipatus</i>)
				Grön flodtrollslända (<i>Ophiogomphus cecilia</i>) VU, EU**
				Kungstrollslända (<i>Cordulegaster boltonii</i>)
				Tvåfläckad trollslända (<i>Epitheca bimaculata</i>)*
				Guldtrollslända (<i>Cordulia aenea</i>)
				Metalltrollslända (<i>Somatochlora metallica</i>)
				Gulfläckig glanstrollslända (<i>Somatochlora flavomaculata</i>)
				Mindre glanstrollslända (<i>Somatochlora arctica</i>) *
				Fjälltrollslända (<i>Somatochlora alpestris</i>) **
				Tundratrollslända (<i>Somatochlora schibergi</i>) NT**
				Fyrfläckad trollslända (<i>Libellula quadrimaculata</i>)
				Bred trollslända (<i>Libellula depressa</i>)
				Spetsfläckad trollslända (<i>Libellula fulva</i>) *
				Större sjö trollslända (<i>Orthetrum cancellatum</i>)
				Mindre sjö trollslända (<i>Orthetrum coerulescens</i>) *
				Bred kärrtrollslända (<i>Leucorrhinia caudalis</i>) EU*
				Pudrad kärrtrollslända (<i>Leucorrhinia albifrons</i>) EU*
				Myrtrollslända (<i>Leucorrhinia dubia</i>)
				Nordisk kärrtrollslända (<i>Leucorrhinia rubicunda</i>)
				Citronfläckad kärrtrollslända (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>) EU
				Gulfläckad ängstrollslända (<i>Sympetrum flaveolum</i>)
				Vandrande ängstrollslända (<i>Sympetrum fonscolombii</i>) *
				Svart ängstrollslända (<i>Sympetrum danae</i>)
				Tegelröd ängstrollslända (<i>Sympetrum vulgatum</i>)
				Större ängstrollslända (<i>Sympetrum striolatum</i>)
				Blodröd ängstrollslända (<i>Sympetrum sanguineum</i>)
				Bandad ängstrollslända (<i>Sympetrum pedemontanum</i>)**

INVENTERINGSBLANKETT		INVENTERARE	
DATUM	ROTNUMMER	RAPPORTERA FÅ ARTPORTALEN (SATT HRYSS)	LOKALNUMMER
LOKALNAMN			
BIOTOPTYP ENLIGT MANUAL	BESÖK NR		
KOORDINATER	VID INVENTERING AV LARVER (SATT HRYSS)		

♀	♂	♀	♂	Art
				Blå jungfruslända (<i>Calopteryx virgo</i>)
				Blåbandad jungfruslända (<i>Calopteryx splendens</i>)
				Pudrad smaragdfläckslända (<i>Lestes sponsa</i>)
				Kraftig smaragdfläckslända (<i>Lestes dryas</i>)
				Mindre smaragdfläckslända (<i>Lestes virens</i>)
				Vandrande smaragdfläckslända (<i>Lestes barbarus</i>) *
				Vinterfläckslända (<i>Sympecma fusca</i>) *
				Sibirisk vinterfläckslända (<i>Sympecma paedisca</i>) EU**
				Flodfläckslända (<i>Platycnemis pennipes</i>)
				Större rödögonfläckslända (<i>Erythromma najas</i>)
				Mindre rödögonfläckslända (<i>Erythromma viridulum</i>)
				Röd fläckslända (<i>Pyrrhosoma nymphula</i>)
				Spjutfläckslända (<i>Coenagrion hastulatum</i>) *
				Mänfläckslända (<i>Coenagrion lunulatum</i>) *
				Griptångfläckslända (<i>Coenagrion armatum</i>) *
				Myrfläckslända (<i>Coenagrion johanssoni</i>) **
				Ljus lyrfleckslända (<i>Coenagrion puella</i>)
				Mörk lyrfleckslända (<i>Coenagrion pulchellum</i>)
				Dvärgfläckslända (<i>Nehalennia speciosa</i>) EN **
				Sjöfläckslända (<i>Enallagma cyathigerum</i>)
				Större kustfläckslända (<i>Ischnura elegans</i>)
				Mindre kustfläckslända (<i>Ischnura pumilio</i>) *
				Vassmosaikslända (<i>Aeshna serrata</i>) **
				Fjällmosaikslända (<i>Aeshna coerulea</i>) *
				Höstmosaikslända (<i>Aeshna mixta</i>)
				Starrmosaikslända (<i>Aeshna juncea</i>)
				Gungflymosaikslända (<i>Aeshna subarctica</i>) *
				Blågrön mosaikslända (<i>Aeshna cyanea</i>)